

VRHOVNO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Evidenčna številka: VS00008213

Datum odločbe: 19.12.2017

Opravična številka II.stopnje: VDSS Sodba Pdp 457/2016

Senat: mag. Marijan Debelak (preds.), Marjana Lubinič (poroč.), dr. Mateja Končina Peternel, Borut Vukovič, mag. Irena Žagar

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: pravica do solidarnostne pomoči - krajši delovni čas - diskriminacija - invalidnost - cenzus

Zveza: KPnd člen 40. ZDR-1 člen 67, 67/2. - člen 13

Jedro

Upoštevanje sorazmernega dela delovnega časa za priznanje pravice iz delovnega razmerja ne predstavlja nedovoljenega razlikovanja, tudi če gre za invalida, ki za polovični delovni čas prejema plačo, za preostali čas pa invalidsko pokojnino.

Stranke kolektivne pogodbe so se dogovorile, da se kot osnova za priznanje pravice do solidarnostne pomoči upošteva osnovna plača (in ne "plača" ali celo prejemek oziroma dohodek delavca). Dogovor ne nasprotuje omejitvi avtonomije pogodbenih strank

Izrek

Revizija se zavrne.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je zavrnilo tožnikov zahtevke za razveljavitev sklepov tožene stranke z dne 19. 5. 2015 in 15. 10. 2015 in za plačilo 693,12 EUR iz naslova solidarnostne pomoči. Ugotovilo je, da je tožnik invalid III. kategorije, da dela polovični delovni čas in prejema delno invalidsko pokojnino. Obrazložilo je, da na podlagi 40. člena Kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti v RS (v nadaljevanju KPND, Ur. l. RS, št. 18/91 in naslednji) delavcu pripada solidarnostna pomoč v primeru daljše bolezni, na podlagi 6. člena Aneksa h KPND (Ur. l. RS, št. 46/2013) pa pripada članu reprezentativnega sindikata solidarnostna pomoč, če njegova osnovna plača v mesecu, ko se je zgodil primer, ne presega oziroma ne bi presejala 130 % minimalne plače. Tožnikova plača za polovični delovni čas je bila v marcu 2015 višja od polovice 130 %

minimalne plače, zato mu pravice do solidarnostne pomoči ni priznalo.

2. Sodišče druge stopnje je zavrnilo tožnikovo pritožbo in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje. Obrazložilo je, da pravica do solidarnostne pomoči ni pravica iz socialnega zavarovanja in da odločitev prvostopenjskega sodišča ni v nasprotju z določbo 67. člena Zakona o delovnih razmerjih (v nadaljevanju ZDR-1, Ur. l. RS, št. 21/2013 in naslednji), saj delna invalidska pokojnina ni del plače, temveč samostojna dajatev invalidskega zavarovanja.

3. Vrhovno sodišče je s sklepom VIII DoR 102/2016 z dne 24. 1. 2017 dopustilo revizijo glede vprašanj:

- ali je pravilna razlaga določb KPND glede pravice do solidarnostne pomoči, po kateri se za delavca invalida, ki je zaposlen za polovični delovni čas, upošteva za polovico nižji cenzus, kot je sicer predpisan s KPND oziroma aneksom h KPND ter ali je takšna razlaga diskriminatorska do invalidov;

- ali bi tožena stranka pri presoji tožnikove zahteve za priznanje in plačilo solidarnostne pomoči morala upoštevati njegovo dejansko prejeta bruto plačo in bruto prejemek iz naslova priznanja invalidnosti (delno invalidsko pokojnino).

4. Zoper pravnomočno sodbo sodišča druge stopnje je tožnik vložil revizijo. Navaja, da bi moralo sodišče pri preverjanju pogojev za priznanje pravice do solidarnostne pomoči upoštevati dejanski prejemek delavca. Njegova plača za polovični delovni čas je skupaj z delno invalidsko pokojnino nižja od 130 % minimalne plače, zato je upravičen do solidarnostne pomoči. Navaja prakso Ustavnega sodišča RS in Sodišča Evropske unije (v nadaljevanju SEU), od katere naj bi izpodbijana sodba odstopala. Meni, da je kot invalid postavljen v manj ugoden položaj kot običajen delavec.

5. Revizija je bila v skladu s 375. členom Zakona o pravnem postopku (v nadaljevanju ZPP, Ur. l. RS, št. 26/99 in naslednji) vročena toženi stranki, ki nanjo ni odgovorila.

6. Revizija ni utemeljena.

7. Revizija je izredno pravno sredstvo zoper pravnomočno sodbo, izdano na drugi stopnji (prvi odstavek 367. člena ZPP). Revizijsko sodišče v primeru dopuščene revizije preizkusi izpodbijano sodbo samo v tistem delu in glede tistih pravnih vprašanj, glede katerih je bila dopuščena (drugi odstavek 371. člena ZPP).

8. Tožnik je bil zaradi zdravljenja poškodbe neprekinjeno odsoten z dela od 24. 12. 2014 do 29. 4. 2015. Kot član reprezentativnega Policijskega sindikata je 13. 5. 2015 vložil zahtevo za izplačilo solidarnostne pomoči, ki jo je tožena stranka 19. 5. 2015 zavrnila. Komisija za pritožbe je 15. 10. 2015 zavrnila tudi pritožbo zoper sklep o zavrnitvi zahteve. Sodišči druge in prve stopnje sta ugotovili, da utemeljeno, ker bi znašala tožnikova osnovna plača za polovični delovni čas v marcu 2015 (ko je bil izpolnjen pogoj "daljše bolezni") več od polovice zneska, ki je kot cenzus določen za pridobitev pravice do solidarnostne pomoči (130 % minimalne plače). Pri izračunu cenzusa ni upoštevalo prejemka iz naslova delne invalidske pokojnine.

9. Na podlagi 4. točke 40. člena KPND delavcu pripada solidarnostna pomoč v višini povprečne mesečne čiste plače v gospodarstvu v Republiki Sloveniji zaradi daljše bolezni. Za daljšo bolezen se po razlagi KPND (Ur. l. RS št. 80/2000) šteje bolezen, ki traja tri mesece ali več. Po določbi 13. člena Aneksa h KPND (Ur. l. RS, št. 40/2012) javnemu uslužbencu pripada solidarnostna pomoč v višini 577,51 EUR, če njegova osnovna plača v mesecu, ko se je zgodil primer, ne presega oziroma ne bi presegala višine minimalne plače. V skladu z

določbo prvega odstavka 6. člena Aneksa h KPND (v nadaljevanju Aneks h KPND/13, Ur. l. RS št. 46/2013) pripada članu reprezentativnega sindikata, podpisnika aneksa, za 20 % višja solidarnostna pomoč. Po določbi drugega odstavka istega člena je do izplačila solidarnostne pomoči upravičen član reprezentativnega sindikata, če njegova osnovna plača v mesecu, ko se je zgodil primer, ne presega oziroma ne bi presežala 130 % minimalne plače.

10. Med strankama ni sporno, da je "mesec, ko se je zgodil primer", marec 2015. V marcu 2015 je preteklo tri mesece od nastopa bolniške odsotnosti. Tožnik je bil invalid III. kategorije in je zaradi posledic invalidnosti od novembra 2012 delal polovični delovni čas. Njegova osnovna bruto plača za polovični delovni čas je znašala 581,66 EUR. Obenem je prejemal delno invalidsko pokojnino v višini 267,48 EUR.

11. Revizija se neutemeljeno zavzema za to, da bi se morali pri ugotavljanju upravičenosti do solidarnostne pomoči upoštevati tožnikovi dejanski prejemki, torej plača za polovični delovni čas in delna invalidska pokojnina. Pravica do solidarnostne pomoči je pravica, ki jo delavcem zagotavlja kolektivna pogodba. Stranke kolektivne pogodbe so se dogovorile, da se kot osnova za priznanje pravice do solidarnostne pomoči upošteva osnovna plača (in ne "plača" ali celo prejemek oziroma dohodek delavca). Dogovor ne nasprotuje omejitvi avtonomije pogodbenih strank iz 4. člena Zakona o kolektivnih pogodbah (ZKolP, Ur. l. RS št. 43/2006). Tako kot so se stranke lahko dogovorile, da samo članom reprezentativnega sindikata pripada za 20 % višja solidarnostna pomoč in je cenzus za priznanje pravice zanje 130 % minimalne plače (za ostale delavce, ki niso člani, pa je po 4. točki 40. člena KPND cenzus minimalna plača), so se lahko dogovorile tudi to, da se kot osnova za priznanje pravice upošteva le osnovna plača in ne vsi delavčevi prejemki.

12. Zato je sodišče druge stopnje zavzelo pravilno stališče, da upoštevanje sorazmernega dela delovnega časa za priznanje pravice iz delovnega razmerja ne predstavlja nedovoljenega razlikovanja, tudi če gre za invalida, ki za polovični delovni čas prejema plačo, za preostali čas pa invalidsko pokojnino. Tožnik bi pridobil pravico do polnega zneska solidarnostne pomoči (in s tem zagotovljeno enako obravnavo) na podlagi 6. člena Aneksa h KPND/13, če bi za polovico delovnega časa prejemal manj kot polovico od 130 % minimalne plače (torej manj kot 65 % minimalne plače). Ker je za polovico delovnega časa prejemal višjo plačo od polovice zneska, določenega z navedenim aneksom, do solidarnostne pomoči po tej določbi ni upravičen.

13. Tožnik se v reviziji neutemeljeno sklicuje na odločitev SEU v zadevi Odar C-152/11 z dne 6. 12. 2012 in odločbo Ustavnega sodišča RS Up-109/12 z dne 23. 10. 2014. V prvi zadevi se je tožniku odmerila odpravnina na podlagi izračuna mesecev, ki so mu manjkali do prvega pogoja za upokožitev (ki pa je bil zaradi invalidnosti prej, kot bi bil, če ne bi bil invalid). SEU je odločilo, da gre za nedopustno razlikovanje. Vendar ta situacija ni primerljiva s tožnikovo; upošteva stališče SEU bi bilo obravnavanje neenako, če bi tožniku zaradi polovičnega delovnega časa ob izpolnjevanju pogojev za solidarnostno pomoč le to priznali le v polovičnem znesku. V drugem primeru je bila za odmero odpravnine delavki, ki je delala polovični delovni čas, upoštevana le dejansko prejeta plača za polovični delovni čas. Ustavno sodišče je presodilo, da je treba kot osnovo za izračun odpravnine delavcev iz 66. člena ZDR (sedaj 67. člen ZDR-1) uporabiti dejansko plačo delavca, preračunano na polni delovni čas, kar bi v primeru pritožnice pomenilo uporabo dvakratnika njene dejanske plače kot osnove za izračun odpravnine in njeno izenačitev z delavci v bistveno enakem položaju, ki jo zapoveduje spoštovanje pravice do enakosti iz drugega odstavka 14. člena Ustave. Tudi ta situacija ni primerljiva s tožnikovo oziroma če že, je odločitev v tem sporu skladna z odločbo Ustavnega sodišča: tudi v tem primeru je sodišče za odločitev o izpolnjevanju pravice do solidarnostne pomoči upoštevalo dvakratnik njegove osnovne plače in po ugotovitvi, da ta presega 130 % zneska minimalne plače, zahtevek utemeljeno zavrnilo.

14. Tožnik zaradi upoštevanja sorazmernosti med delovnim časom in cenzusom ni bil ne boljše ne slabše obravnavan kot delavec, ki ni invalid, ampak je bil obravnavan enako. V skladu z določbo prvega odstavka 67. člena ZDR-1 ima delavec, ki dela krajši delovni čas v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, predpisi o zdravstvenem zavarovanju ali predpisi o starševskem dopustu, pravice iz socialnega zavarovanja, kot če bi delal polni delovni čas. Po določbi drugega odstavka istega člena ima delavec iz prejšnjega odstavka, ki dela krajši delovni čas, pravico do plačila za delo po dejanski delovni obveznosti ter druge pravice in obveznosti iz delovnega razmerja, kot delavec, ki dela polni delovni čas, če s tem zakonom ni drugače določeno. Na podlagi citiranih določb ZDR-1 bi imel tožnik v primeru, če njegova osnovna plača za polovični delovni čas ne bi dosegla polovice zneska iz drugega odstavka Aneksa h KPND/13, kljub polovičnemu delovnemu času pravico do celotne solidarnostne pomoči.

15. Ker niso podani z revizijo uveljavljani razlogi, jo je Vrhovno sodišče na podlagi 378. člena ZPP zavrnilo. Zavrnitev revizije zajema tudi njen stroškovni del.

Datum zadnje spremembe: 06.10.2021